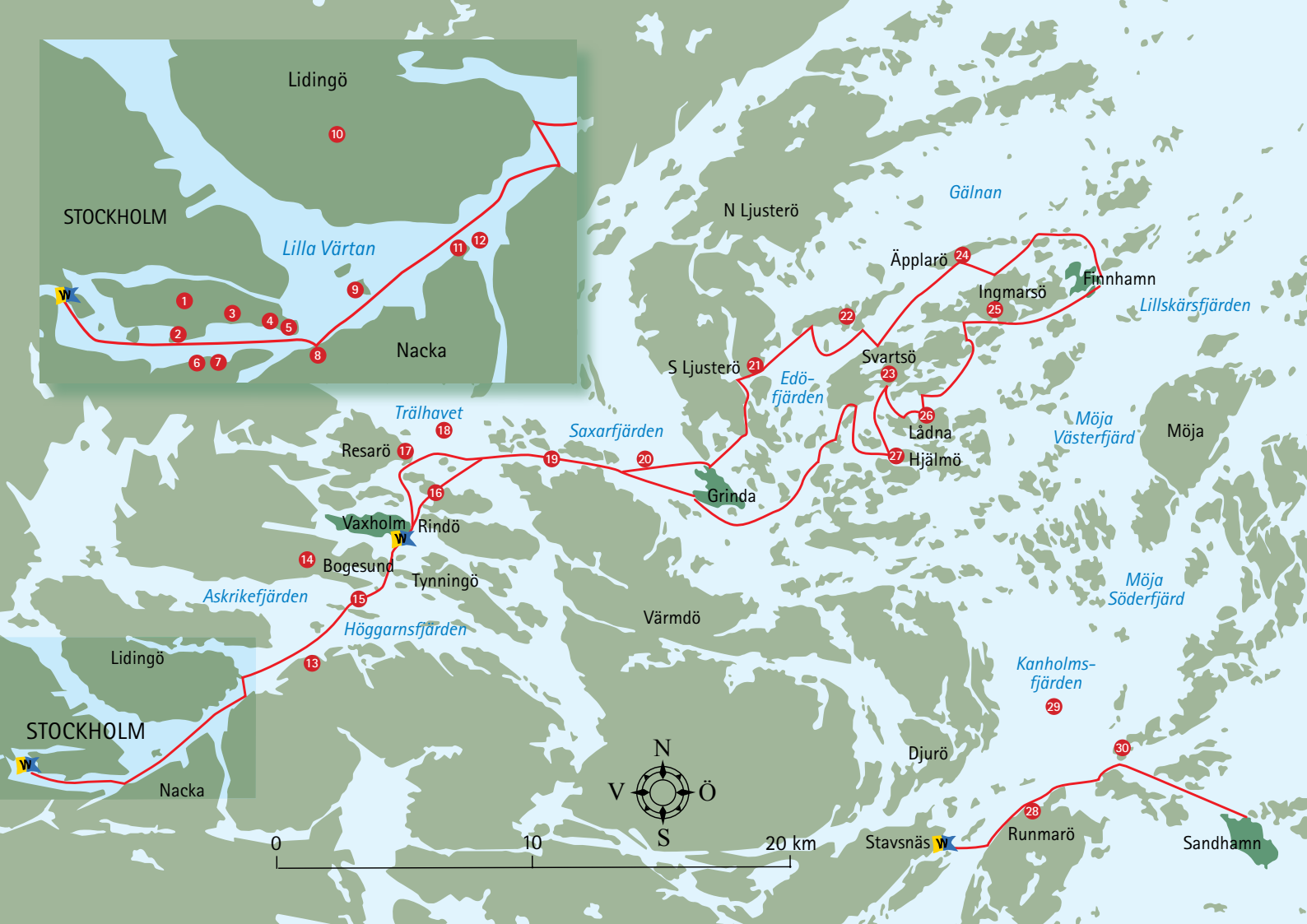

Längs vägen / Along the way

STOCKHOLM-VAXHOLM-GRINDA-FINNHAMN, STAVSNÄS-SANDHAMN

Längs vägen

Det finns många spännande skärgårdshistorier att berätta. Nedan följer ett axplock, lite kuriosa längs vägen. Trevlig resa!

Along the way! There are many exciting archipelago stories to tell. Below are a few, offering curious information along the way. Have a nice trip!

STOCKHOLM-VAXHOLM-GRINDA-FINNHAMN

1 Djurgården är kunglig mark sedan 1400-talet, med vackra villor, museer, gallerier, restauranger och ambassader. Ett nöjes- och rekreationsområde för både stockholmare och turister.

Djurgården have been royal grounds ever since the 15th century. Here you will find beautiful villas, museums, galleries, restaurants and embassies. A recreational area with an amusement park and a favourite spot both for tourists and Stockholmers alike.

2 Waldemarsudde var prins Eugens sommar- nöje fram till 1905. Idag är villan öppen för allmänheten och innehåller ett populärt konstmuseum.

Waldemarsudde. Foto: Karin Romdahl.

Waldemarsudde was Prince Eugen's summer residence up until 1905. Today the villa is open to the public and contains a popular art museum.

3 Flera större hus: bland annat familjen Bonniers Nedre Manilla (orange fasad), familjen Wallenbergs vita Täckta Udden och efter viken den Krügerska villan.

Many larger villas, among them the Family Bonniers' "Nedre Manilla" (orange facade), and the Family Wallenbergs' white "Täckta Udden", which is now SEB's apartment for representation. Beyond the bay is the Kreuger villa.

4 Thielska Galleriet (koppartaket). Bankiren Ernest Thiel var nära vän med stora konstnärer som Edvard Munch, Carl Larsson och Bruno Liljefors. Idag visas hans unika konstsamling i hans forna hem.

Thielska Galleriet (copper roof) The banker Ernest Thiel was a close friend of the great artists Edvard Munch, Carl Larsson and Bruno Liljefors. Today his unique art collection is shown in his former home.

5 På Blockhusudden står tullhuset från 1720-talet och en av Sveriges första Dalénfyror. Fram till 1881 var farleden in till Stockholm avspärrad, då betalade man tull här vid "Stora sjötullen".

Blockhusudden with the custom's house from 1720 and one of Sweden's first Dalén light-houses. Up until 1881 the fairway into Stockholm was blocked off. If you wanted to pass, you had to pay here by "Stora sjötullen".

6 Danvikstulls sjukhem med lägenheter för äldreboende. Pampig byggnad som vid något tillfälle lär ha förväxlats med vårt kungliga slott.

Danvikstulls sjukhem. Foto: Christer Lundin.

Danvikstull's Hospital with flats for senior housing. The stylish brick building is said to have been taken for the Royal Castle.

7 Finnboða, ursprungligen ett skärgårdstorp, senare bleckbruk och ett av Stockholms stora varv. Idag förvandlas strandlinjen till exklusiva bostadsområden.

Finnboða, originally an archipelago cottage, later tin-works and one of Stockholm's major shipyards. Today the beaches are filled with exclusive housing.

8 Nacka Strand. Genuin fabriksmiljö från 1800-talet med ståtliga tegelbyggnader som omvandlats till ett modernt bostads- och kontorsområde. Carl Milles "Gud Fader på Himmelsbågen" vaktar hamnen.

*Restaurang J i Nacka Strand.
Foto: Magnus Rietz.*

Nacka Strand. A genuine factory environment from the 19th century with impressive brick buildings, which have been turned into a modern residential area with offices. Carl Milles' "God on the celestial bow" guards the harbour.

9 Fjärderholmarna med Sjöökrogen var redan på 1600-talet en populär rastplats för skärgårdsbor på väg till staden. Men även spritörstiga stadsbor kom att uppskatta holmarna. Spritkungen L O Smith gjorde Fjärderholmarna till bas för sin vodkaförsäljning och därmed det stora brännvinskriget. När marinen tog över infördes landstigningsförbud fram till 1980-talet. Idag är området åter öppet och ett av våra käraste utflyktsmål, med krogar och sevärigheter.

Fjärderholmarna with Sjöökrogen was a popular stopping point for the archipelago residents on their way to town, already during the 17th century. The thirsty city folk came to appreciate the islands too, as the king of liquor L O Smith, made them his base for selling vodka and, as a consequence of this, also the big liquor war. When the marines took over it was prohibited to step ashore here until the 1980's. Now the island has reopened and it has become one of our favourite stopping points with restaurants and sights well worth visiting.

Fjärderholmarna. Foto: Christer Lundin.

10 Lidingö bebyggdes av sommargäster redan på 1800-talet. Idag är ön en av Stockholms populäraste förorter med över 40 000 bofasta. Längs strandlinjen syns flera vackra villor, somliga är privatbostäder, andra kurs- och konferensgårdar.

Lidingö was populated by summer guests already in the 19th century. Today the island is one of Stockholm's most popular suburbs with 40,000 residents. Along the seafront you will find beautiful villas, some private, others course- and conference centres.

11 Kungshamnns udde. Både namnet och det strategiska läget talar för att detta var en samlingsplats för sveakungens ledning (krigshär till sjöss). Udden är också platsen för Anna Visborgs minne, ett semesterhem för arbetarkvinnor.

Kungshamn's udde. Both the name and the strategic location tell us that this was a meeting place for the king's warships. You will also find Anna Visborg's commemoration here. This was a holiday home for working class women.

12 Sveriges holme kallades förr för Lilla Sverige eftersom här gick gränsen för hur långt svensk lag rådde. Strax intill ligger Danmarks holme som lär ha belägrats av den danske kungen Kristian Tyrann efter en strid med Gustav Vasa på 1500-talet.

Sveriges holme used to be called Little Sweden, as this was the border up to which Swedish law applied. Just next door is Danmarks holme which is said to have been besieged by the Danish king Kristian Tyrann after a battle with Gustav Vasa in the 16th century.

Bogesunds Slott. Foto: Bosse Lind

13 Grävlingberg. Här bodde runt förra sekelskiftet två tyska bröder som gjorde allt lika. De anlade varsin ångbåtsbrygga, deras fruar var systrar och de byggde varsin riddarborg i ruin-romantisk stil. En av dem skymtar på höjden.

Grävlingberg. At the end of the 19th century, there lived two German brothers here who did everything the same way. They built one steam-boat jetty each, married two sisters and built two knight's castles in a romantic style. You can catch a glimpse of one of them on the hill.

14 Bogesunds Slott byggdes av Per Brahe runt 1650, med det vi ser idag härstammar främst från 1860. Med tiden skulle slottet förfalla så illa att det föranledde en ny lag, lex Bogesund, som innebar att staten kan ta över vanvårdad kulturhistoria. Idag är slottet upprustat och öppet för guidningar, konserter och evenemang.

Bogesunds Slott was built by Per Brahe around 1650, but what we see today originates largely from 1860. In due time the castle was in such ruins that it meant a new law was taken into practice, lex Bogesund, which says that the state can take over any maltreated property with a cultural and historical value. Today the castle has been restored and is open to guided tours, concerts and events.

15 Området mellan Askrikefjärden och Vaxholm lanserades runt förra sekelskiftet som stockholmarnas sommarparadis, bara 50 minuter med ångbåt från den stinkande storstaden. Om den tiden vittnar en lång rad pampiga grosshandlarvillor. Bl a passerar vi fattigvårdsdirektör C F Granholms Granholmarna, därefter Edlunda som fick sitt namn efter grosshandlare Edlund. Mittemot Karlsudd ligger Vasholmen med korvfabrikör Wikanders sommarresidens och vid Höganäs sågs ofta telefonkungen L M Ericsson på sin tid. Längre fram ligger Eriksvik, en av paviljongerna som flyttades från Djurgården efter den legendariska Stockholmsutställningen 1897.

Askrikefjärden. Foto: Christer Lundin.

Vaxholm. Foto: Bosse Lind.

At the end of the 1800's the area between Askrikefjärden and Vaxholm was launched as the summer paradise of the Stockholmers. It lies only 50 minutes by steamboat from the busy capital. A number of impressive villas of wholesalers remind us of those times. We pass by the poor house director C F Granholm's villa at Granholmarna and Edlunda, named after the wholesaler Edlund. Opposite Karlsudd is Vasholmen with the sausage factory owner Wikander's summer residence, and by Höganäs you could often see the telephone king, L M Ericsson in those days. Further along is Eriksvik, one of the pavilions which was moved from Djurgården after the legendary Stockholm exhibition in 1897.

16 Stegösund och Skarpö skiljs åt av ett smalt sund vars förpålning förr var ett viktigt försvar mot främmande sjöstridskrafter. Idag är

området ett fint exempel på förra sekelskiftets byggnadsstilar, med grosshandlarvillor, jugendvillor och fornordisk stil.

Stegösund and Skarpö are separated by a narrow sound, which used to be an important defence against foreign seafarers. Today the area is a fine example of the 18th century architecture with wholesalers' villas, jugend-style villas and a pre-Nordic style.

17 Ytterby gruva på Resarö, som på 1700-talet levererade fältspat till glas och porslän, är världsberömd. Av jordens alla grundämnen har hela nio stycken upptäckts här! Ett av dem, Yttrium efter Ytterby, används i keramiska supradare. Idag är gruvan bara en oansenlig backe, men får ändå årligt besök av Nobelpristagarna i kemi och fysik.

Ytterby mine in Resarö, used to deliver feldspar for glass and porcelain in the 18th century, and is world famous. Of all the elements in the world all of nine were discovered here. One of them, Yttrium named after Ytterby, is used in conductors. Today the mine is nothing but a humble hill, yet the Nobel prize winners of chemistry and physics still visit here every year.

18 Trälhavet tros ha fått sitt namn av att man får "träla" och ro här, eller av att vikingarna handlade med trälar i trakten. Det sägs också vara platsen för flera främmande u-båtsbesök.

Trälhavet is thought to have been named after the word "träla" (to toil) and row here, or after the fact that the Vikings dealt with slaves (trälar) here. It is also said to be the location for several visits from foreign submarines.

19 Lindalssundet bebyggdes på 1880-talet med påkostade sommarvillor. På Vårholma t ex syns arkitekturprofessor Grundströms lilla "Rhenborg", dekorerad med skulpturer från rivningshus i Stockholm. Söder om sundet ligger Värmdölandet med gårdarna Skägga. Skägga Krog omnämndes 1697, men fornlämningar tyder på bebyggelse redan under förhistorisk tid.

Lindalssundet was built in the 1880's with luxurious summer residences. In Vårholma, for example, you will see the professor of architecture Grundström's "Rhenborg", decorated with sculptures from houses that were pulled down in Stockholm. South of the sound is Värmdölandet with the farm Skägga. Skägga Krog is mentioned in 1697, but finds show that there was housing here already in prehistoric times.

20 Mausoleet på Mansören. Här vilar stor-seglaren och glasmästaren John Carlsson och hans hustru. Glas-Kalle vann Oscar II:s Jubileumspokal vid Sandhamnsregattan tre gånger. Här hade han sitt sommarställe och här byggde han sitt gravmonument, i god tid före sin död 1935.

Mausoleet on Mansören. The big sailor and glassmaker, John Carlsson and his wife rest in peace here. Glas-Kalle won King Oscar II's Jubilee prize in the Sandhamn regatta three times. This is where he had his summer residence and this is where he had his grave monument built, well in advance before his death in 1935.

Ljusterö. Foto: Christer Lundin.

21 Ljusterö. Fornfynd visar att här fanns folk redan under stenåldern. Fiske och jordbruk lockade och vid början av 1600-talet hade ön hela 16 byar. Hummelmora med sin genuina bebyggelse är ett fint bevarat exempel.

Ljusterö. Prehistoric finds indicate that there were people living here already during the Stone age. Fishing and farming attracted people to come here and at the beginning of the 17th century the island had no less than 16 villages.

Hummelmora with its genuine buildings is a well-kept example.

22 Edö och Edö ö. Hugo Alfvéns sommarställe och motiv i många av Anders Zorns tavlor.

Edö and Edö ö. Hugo Alfvén's summer residence and the motif of many of Anders Zorn's paintings.

23 Svartsö har varit bebyggt sedan medeltiden men allt brändes ner vid ryssarnas härjningar 1719. Idag finns ett 80-tal bofasta, ett fungerande jordbruk som drivs med ideella krafter och på sommaren även krog och herrgårds-pensionat.

Svartsö has been populated since the Middle Ages but everything was burned down by the Russians in 1719. Today there are around 80 people who live here all year round. There is still farming, run by non-profit associations and in the summer there is an inn and a restaurant.

24 Äpplarö, av Gustav III kallad "skärgårdens pärla", intogs tidigt av sommargäster. 1903 startades ett storstilat hotell- och restaurangprojekt, Äpplaröbaden, som dock misslyckades. Det övertogs då av grosshandlaren och dalmasen J P Åhlén (Åhlén & Holm) som hedrade ön med en gård i äkta dalastil.

Äpplarö, nicknamed "the pearl of the archipelago" by King Gustav III, was invaded by

Svartsö. Foto: Magnus Rietz.

summer visitors very early. In 1903 a stylish hotel and restaurant project was even initiated here, called Äpplaröbaden, which unfortunately failed. It was taken over by the wholesaler J P Åhlén from the Dalarna-region (later founder of the company Åhlén & Holm) who honoured the island with a farm in true Dala-style.

25 Ingmarsö blomstrar. Här finns plastindustri, Taxi Stockholms telefonväxel och så två varv, varav ett har specialiserat sig på träbåtar och båtbyggarutbildning. Med 200 bofasta är den en av skärgårdens mesta året-runt-öar.

Ingmarsö is in full bloom. There is a plastic industry, Taxi Stockholm's switchboard is located here along with two shipyards, one specialised in wooden boats and training boat builders. With 200 people living here all year round, this is one of the archipelago's top "all-year-round"-islands.

26 27 Lådna och Hjälmö. Tack vare de envisa skärgårdsbönderna, som stod emot lockande anbud om exploatering, är Lådna, Hjälmö och öarna härkring fortfarande orörda och på många sätt unika. Idag ägs området av Skärgårdsstiftelsen som driver jordbruken vidare enligt gammal sed, medan omgivningarna har omvandlats till naturreservat.

Lådna and Hjälmö. Thanks to the stubborn archipelago farmers who resisted any offers of exploitation, Lådna, Hjälmö and the surrounding island are in many ways untouched and unique. Today the area is owned by Skärgårdsstiftelsen, who manage the farms according to old tradition. The surroundings have been made into nature reserves.

STAVSNÄS-SANDHAMN

28 Runmarö är en av de större öarna i skärgården som befolkades tidigt av fiskarbönder och lotsar. Idag bor ca 300 personer här året runt, i byar som till stor del har sin genuina skärgårdsbebyggelse kvar. Gatan, den andra av Runmarös bryggor, har fått sitt namn efter den isväg som man förr använde för att ta sig in till stan när isen hade lagt sig.

Sandhamn. Foto: Bosse Lind

Runmarö is one of the largest islands in the archipelago. Early on it was populated by fishermen and boat pilots. Today, there are approx. 300 people living here all year round, in villages which to a large extent have kept their genuine archipelago character. Gatan (The Street), the second of Runmarö's jetties, was named after the ice road which was used in the old days to get into Stockholm during winter.

29 Kanholmsfjärden. Kappseglingar skärfolk emellan har en lång tradition och Kanholmsfjärden var ofta skådeplatsen för piggeskutor och storbåtarnas uppgörelser. Även under Oscar II:s tid var detta populära vatten. Då satt domarna i den vita kuren på den pyttelilla holmen mitt i fjärden.

Kanholmsfjärden. Islander regattas have a long tradition and Kanholmsfjärden was often the sight for the challenge between the small and big sailing boats. During King Oscar II's time the referees used to sit in the little shed on the tiny island in the middle of the bay.

30 Hasselkobben. Ordensällskapet Arla Coldinu stiftades 14 augusti 1765. Allt sedan dess reser man varje år ett nytt minneskors på en plats där någon har utmärkt sig för gott sjömanskap. Detta kors restes den 14 augusti 1895.

Hasselkobben The Fraternity Arla Coldinu was founded on the 14th August, 1765. Ever since then they erect a commemorative cross on a the site where someone has excelled in seamanship. This cross was erected on the 14th August, 1895.

WAXHOLMSBOLAGET

www.waxholmsbolaget.se

*Broschyren ges ut av Waxholmsbolaget. Vi reserverar oss för fel och ändringar utanför vår kontroll.
Foto omslag: Christer Lundin. Produktion: Megafon AB.*